

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XXV. De quadam transactione facta inter Communitatem & Officiales R. Cameræ Apostolicæ super dominio directo quarundamm paludum, & terrarum ad pascua destinatarum. Ad quem de jure hujusmodi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Atqui attentâ conventionem, masculus iste, quanvis esset descendens ex femina, tamen verè erat masculus descendens à primo acquirente, & propterea quâvis illi proximior fuisset mater, & soror istius masculi esset primogenita; tamen primogenitura ista non erat attendenda respectu matris defunctæ, quæ feudum ultimo loco possidebat, ob deficientiam masculorum, sed respectu primi acquirentis, qui masculos præferri semper feminis pactus est, & primogenituram masculinam excludere feminam: quod evidenter probatur per text. in cap. 1. de eo qui sibi & hered. suis, in usib. feudor. ubi dicitur, quod si vassallus pro se & heredibus suis masculis, & illis deficientibus, pro feminis investituram acceperit, non succedit femina in feudo, donec superest masculus descendens à primo investito, sive descendat per lineam masculinam, sive per femininam: per quem textum valde motus fuit Senatus, necnon Domini Consules in Civitate Tholosæ pro masculo. † Idem tenuit apertè Rofent. in tract. de feud. cap. 7. concl. 39. n. 2. ubi in fortiori casu existimat, masculum remotiorē ex femina descendente, excludere feminam proximiorē; quanvis masculus ex altero tantum latere junctus esset, femina ex utroque: & ita ad favorem masculi remotioris à femina descendens fuit judicatum, ut eleganter testatur Peregrin. tract. de fideicom. art. 27. n. 5.

7 Tanquæ est in simili investitura feminarum exclusio, ut quanvis mater repellatur per masculos, illius tamen exclusio masculis ab illa descendentibus præjudicare non possit, licet à radice infecta descendant: quia filius non vocatur tanquam matris personam representans, sed ex persona, & jure proprio, tanquam à stipite, seu à primo acquirente descendens. Idem Peregrin. in propriis terminis conf. 5. n. 40. vol. 1. Denique pro masculis ex femina descendentibus, stat vera & communis Doctorum sententia, quam ultra citatos sequuntur Curt. jun. Socin. uterque, Ruin. & plures alii, quos citat & sequitur Mart. de success. legal. part. 1. q. 4. art. 2. n. 14. & sequentib. Gratian. discept. forens. cap. 999. per totum.

8 Quod adeo verum est, ut multi DD. existimaverint in casu nostro feminam, semel ad feudi successionem admittam, ob defectum masculorum excludi per masculum postea natum; asserentes naturam feudalem dormire donec nascatur masculus, qui illam à somno suscitet: quos citat, & sequitur Mart. loco proxime citato, & Peregrin. conf. 17. n. 4. vol. 1. Idem Marta conf. 6. n. 42. & 43. Quia tamen hæc questio est extra casus propositi fines, & est inter DD. controversia; sufficit videri de ea tractantes Molin. & ibi Addent. lib. 3. de primogen. c. 10. maxime n. 25. Rot. Rom. dec. 155. n. 6. & 7. part. 1. recent. Fachin. lib. 7. controuv. juris, c. 41.

9 Quidquid ergo sit de hac questione, illud tamen certum est, quod feudum semel acquisitum per unam feminam, non debetur aliis feminis, si masculus superveniat; quidquid aliqui DD. in contrarium dixerint, ut ostendit Rot. d. decif. 155. n. 8. part. 1. recent. Et sanè quomodo potest femina se primogenitam esse prætere, si propter masculi existentiam à successionem repellatur: unde ea videtur fuisse contrahentium mens, ut cæteris paribus feminæ primogenitæ præferantur, hoc est, inter feminas succedere volentes: similiter inter masculos, primogeniti secundogenitos excluderent, conservatâ semper masculorum erga feminas prælatione: si enim hæc non fieret interpretatio, sequeretur masculis existentibus, feminas contra expressam conventionem admitti, quod dicendum non est. Tiraq. de primog. q. 10. n. 18. & 19. Ferrer. ad Guid. Pap. decif. 506. Ioan. le Crier in tract. de primog. quest. 22. lib. 1. Rosental qui plures alios congerit in d. tract. feud. c. 7. conclus. 41. n. 14. † Quod indubitatum esse dicit, quando illi qui concurrunt, sunt in eodem gradu, veluti frater vel soror.

Dum ergo femina ad feudum ob defectum masculorum admittitur, non fuit extincta natura feudi ex pacto & providentia; sed obdormivit donec masculus superveniret, qui saltem extinctâ feminâ, quæ ultimo loco possidebat, omnes alias feminas, sive proximiores, sive remotiores, etiam primogenitas excludit: per text. rotundum in d. cap. 1. de eo qui sibi & heredibus suis, & ibi glos. & communiter DD. Card. Mantic. de coniect. ult. volunt. lib. 8. tit. 18. n. 5. versic. sed si feudum; & pro hac sententia 32 Doctores allegat Rofent. in d. tract. de feud. cap. 7. conclus. 40. n. 10. & in glossa K, eandemque simpliciter sequitur Peregrin. de fideicom. art. 27. num. 1. in princip. dicens hoc esse manifestum & conforme voluntati disponentium. Quod vel ex eo, præsertim in feudo, de quo agebatur, constituendum erat; quia concessum fuerat pro liberis, & liberorum liberis utriusque sexus in infinitum, ita quod primogenitus filius ex dictis descendentibus, & semper antiquior ex dictis masculis succederet in infinitum, & quod deficientibus prædictis masculis succederet filia antiquior, quæ tunc erit superstes: adeo ut evidens sit primi acquirentis intentio, quod nunquam succedant feminæ masculis exstantibus, sed masculi feminis in infinitum, quando aliquis illorum extiterit, præferantur in utroque sexu, id est, sive masculi ex masculis, sive ex feminis descendant: quod etiam si non fuisset dictum, adhuc masculus superveniens præferendus esset feminæ cuicumque in mutuo concursu: juxta text. expressum in d. c. 1. de eo qui sibi vel heredib. † Et licet magna sit inter DD. controversia, quando concurrunt masculi descendentes ex masculis, cum masculis descendentes ex feminis; tamen quando masculus descendens ex femina, concurrat cum femina, res est extra controversiam, & sine dubio masculus feminam excludit, ut unanimi consensu dicunt DD. supra citati, necnon Menoch. conf. 976. n. 19. ubi plures allegat, & ita fuit judicatum super feudo de Montefargues, pro Nobili Petro de Tieloy, contra Nob. Catharinam de Cotelon ejus sororem uterinam, descendentes à Nob. & Celeberrimo I. C. Domino Perrineto de Parpalia, per Senatum Tholosanum: ut ad me scriptis dictus Dominus de Tieloy, qui dictum feudum in vim dicti Senatus consulti obtinuit. Scripseram pro eo die 18. Maii, anni 1633.

CAPVT XXV.

De validitate transactionis factæ inter quandam Communitatem, & Officiales Reverendæ Cameræ Apostolicæ, super dominio directo quarundam paludum & terrarum ad pascua destinatarum, ad quem de jure hujusmodi terræ pertineant; quando videlicet spectent ad Dominum seu Baronem, & quando ad Communitatem; & de præscriptione immemorabili contra Bullam in Cœna Domini.

S V M M A R I V M.

1 Procurator Principis, inconsulto Principe transigere non potest.

2 Procura

2. Procurator Fisci transigere potest, sed non procurator Caesaris.
3. Princeps cum suis subditis per Procuratorem suum contrahendo, æquè obligatur ac quilibet privatus.
4. Principes Ecclesiastici maiori obligatione tenentur ad suorum contractuum observationem.
5. Qui prohibetur alienare, potest nihilominus transigere, si transactio non fiat dimittendo, sed acquiendo.
6. Negativa domini probatur per inspectionem inventarii facti de omnibus juribus Principis.
7. Prædia omnia, & præsertim rustica, habent pro se presumptionem libertatis.
8. In comitatu Venayssino ex consuetudine prædia franca in emphyteusim concedi possunt.
9. Emphyteusis natura non alteratur, quamvis solvantur canon æquivalens fructibus.
10. Dominum habere fundatam intentionem in terris heremis & incultis.
11. Intelligi nisi Communitatis habitatores soliti essent illis terris uti, in eas sua animalia immittere ad pascendum.
12. Officiales qui Principis terras heremas ad pascua destinatas Camera unire nituntur, malè faciunt.
13. Quæ alienari prohibentur, præscribi non possunt.
14. Limita nisi agatur de præscriptione 30. vel 40. annorum, tunc enim possunt talia bona præscribi.
15. Præscriptio immemorialis, nec in expressa, nec in tacita alienationis prohibitionem comprehenditur.
16. Etiam iura suprema Principi reservata præscribi possunt, veluti ius cadendi monetam, creandi Notarios, vestigalia imponendi, & similia.
17. Præscriptio, cessante Bulla in Cæna domini, datur contra Romanam Ecclesiam; non tamen quoad ius superioritatis, quod est impræscriptibile.
18. Merum & mixtum imperium præscriptione acquiri potest.
19. Communitas ius vendendi pascua præscriptione acquirere potest.
20. Bulla in Cæna Domini adversus Romanam Ecclesiam præscribi prohibet.
21. Quo tempore caperit hac Bulla publicari.
22. Explicatur consilium 103. Domini Lud. Belli.

Officiales R. Camera Apostolicæ instabant ad nullitatem transactionis aliàs anno 1600 initæ inter ipsos & Communitatem, super concessione in emphyteusim cuiusdam magnæ paludis, sub annuo canone centum salmatarum grani, ob defectum solemnitarum & potestatis; cum jura Camera sint inabilia tam de jure, quam ex constitutionibus Apostolicis; imò & impræscriptibilia. Pro Communitate tamen sustinebam transactionem fuisse validam, prout in effectu post maximam hujus negotii discussionem, fuit in urbe revocata sententia in prima instantia contra Communitatem lata, & ordinatum transactionem debere sortiri effectum: in vim cuius hodie ipsa pacificè fruatur effectu dictæ transactionis.

Siquidem à tanto tempore, cuius non erat apud homines initii memotia, Communitas magnam illam paludem possederat tanquam liberam, immunem ab omni iugo, & onere servitutis; nec aliquem dominum directum recognoverat: unde licet potuit illam in totum, vel in parte concedere in emphyteu-

Tom. I. Pars II.

sim, iuxta antiquissimam consuetudinem patriæ Comitatus Venayssini. Quamobrem malè & iniuste Dominus Iudex Camera spoliaverat Communitatē suā possessione, quæ coram Auditore Legati appellationem introduxerat, & super ea fuerat subsecuta transactio dicto anno 1600. per Legatum causā cognita auctoritata, & per triginta & amplius annos observata: facta quippe fuerat interveniente Domino Thesaurario Camera, nec non Domino Advocato & Procuratore Fiscali, qui ex inveterata consuetudine omnia Camera negotia solent pertractare, & gesta per eos, maxime adhibita Legati, aut Vicelegati approbatione, valida & legitima reputantur: & sic servata dispositione l. nulli 13. ff. de transact. per quam nulli Procuratorum Principis inconsulto Principe transigere licet. Quod ibi Glossa intelligit, ut non liceat transigere dimittendo, sed si transigat retinendo. Quamquam lex illa loquatur de Procuratore Caesaris, nos autem de procuratore Fiscali, inter quos magna est differentia: quemadmodum inter se differunt patrimonium Fisci, & patrimonium Caesaris, prout ostendi in tract. de prævent. indicial. cap. 23. num. 1. & sequentibus. † Procurator Caesaris, quem ille veluti privatus quidam homo constituit, transigere non potest: & de eo intelligendus est textus in l. 1. ff. de offic. Procur. Caesaris. Aliud est in Procuratore Fiscali, qui transigere potest, quia habet mandatum cum libera: ut docet Ias. in l. Præses provincie, num. 11. Cod. de transact. & in l. 1. in quinto notabili, num. 3. ff. de offic. procur. Caf. & in l. procurator, n. 2. Cod. de edend. Sequitur Anton. de Padilla in d. l. Præses, num. 5. † Princeps ergo cum subditis per suum Procuratorem contrahendo, eodem modo obligatur ad observantiam sui contractus, quo quilibet privatus, cap. 1. & ibi DD. de probat. fusè Vafquius lib. 1. controvers. cap. 5. n. 1. & 2. ubi plures allegat, & testatur ita communiter teneri per DD. & Peregr. de iure Fisci, lib. 1. tit. 3. num. 44. & 45. Tusch. in verb. Princeps, conclus. 690. † ubi hoc maxime in Principibus Ecclesiasticis locum habere vult, cum Ecclesia sit coelestis iustitiæ.

Et res difficultate caret, cum transactio per Procuratorem facta fuerit acquirendo, nō dimittendo; quia Communitas erat in possessione domini directi simul & utilis, paludis & terrarū herbidarum de quibus agitur: & tamen transtulit in Camera directum dominium per illam transactionem, cum iuribus percipiendi novem partes ex undecim partibus cū quarta parte unius undecimæ preii (ad quam partem 11. cum quarta undecimæ laudimium ascendebat; cum tamen totum pertineret ad Communitatem).

Et præterea canon emphyteuticus qui debebatur Communitati uti Domini directæ, fuit reductus ad modum annui redditus, & sic Camera dominium directum acquisivit. † Valida ergo est transactio facta per modum acquisitionis, ut per Gloss. in d. l. nulli 13. ff. de transactionibus, ad instar rerum aliarum Ecclesiarum, super quibus transigi potest acquirendo. Rebus in compend. alienat. rer. Eccles. n. 21. Quærant in summa Bullar. in verb. alienatio rerum Eccles. n. 43. vers. sic. duodecimò limita. Padil. in d. l. Præses, n. 21. C. de transact. ubi in specie agit de Procuratore Principis.

Supradicta corroborantur ex eo, quod in antiquissimo inveterato iurium Principis facto dum Comites Tholosani Comitatus Venayssino dominarentur, ius istud domini directi descriptum non reperitur: † qui modus probandi negativam per inspectionem scripturæ à iure approbatus est. Hercul. de probanda negativ. n. 167. & 176. Suid. decis. 300. n. 11. † Maxime cum omnia prædia, præsertim rustica, presumptionem pro se habeant libertatis. Menoch. consil. 395. n. 5. & 6.

E 3 Con

Constat etiam Communitatem uti dominam directam paludum, ab antiquissimo tempore solitam fuisse concedere in emphyteusim, seu ut loquuntur Nostrates, ad novum accipitum dictas paludes. Quod in Comitatu asserit factitatum Bertrand. qui in Civitate Carpentoractensi scribit *consil. 129. vol. 3. prior, & consil. 89. eodem volum.* ubi testatur de hac consuetudine dandi in emphyteusim prædia franca.

Nec alterari poterat natura emphyteusis ex eo, quod in emphyteusim fuerunt concessa sub canone annuo æquivalente fructibus hoc enim non obstante talis contractus remanet emphyteuticus, cum partes eum sic nominaverint. Gratian. *discept. forens. c. 460. num. 50.* Thesaur. jun. *lib. 4. quest. forens. 45. num. 2.* Surd. *decis. 198. n. 20.* Valasc. *de iur. emphyt. quest. 11. num. 3.*

Constat etiam de domino directo Communitati competenti ante illam transactionem, ex antiquissimis documentis ab anno 1482. & de ejusdem dominio usuli ab anno 1300. quæ hic sigillatim exprimere superfluum esset.

Nam quamvis multi DD. asserant dominum habere fundatam intentionem in terris paludosis, cremis, & incultis, ut in favorem Archiepiscopus Avenionensis ratione paludum loci Novarum, cujus Dominus Archiepiscopus Avenionensis est dominus jurisdictionalis, scripsit Dominus Ludovic. Bellus *consil. 103. num. 1. & per totum.* Hoc tamen locum non habet, quando agitur de bonis per Universitatem possessis, & in quibus habitatores soliti sunt mittere animalia sua ad depascendum, aut aliàs, Communitas actus possessorios in illis facere consuevit: nam in talibus bonis ipsa universitas, & non dominus, fundatam habet intentionem. Peregr. *de iur. fisco. p. 4. tit. 3. de bonis vacantibus, num. 29.* Cancr. *lib. 3. variar. resol. cap. 4. num. 59.* Menoch. *lib. 3. presumpt. 100. num. 7. & 8.* Vbi dicit constare de possessione, quando prædia fuere culta à particularibus.

Vnde infert, malè agere Officiales Principis, qui prædia civitatum & oppidorum, quæ communia appellantur, Cameræ appropriare nituntur. Cum enim prædia illa ab hominum Universitate possideantur, in tantum, si Universitatis, ff. *de rer. divis.* ex quo in pascuis animalia mittere consueverunt, propria Universitatis, non autem Principis esse præsumuntur. Idem tradit Honded. *consil. 84. num. 2. & 5. volum. 2.*

Non obstat quod opponitur, bona & jura Cameræ Apostolicæ non posse alienari, nec per consequens præscribi, ex Tiraquel. *de retract. consang. §. 1. glof. 9. num. 148.* Quid ultra quod regula illa multos habet

contradictores, & ad illam variae limitationes dantur, ut per eundem Tiraquel. *num. 250. & sequentib.* Inter cæteras, quod prohibita alienari non prohibentur præscribi spatio 30. vel 40. annorum. Alex. *consil. 59. num. 2. volum. 3. & tradunt omnes in leg. filiusfamilias, §. divi, ff. de legat. 1.* Roland. *consil. 3. volum. primo, num. 86.* Odd. *in tract. de prohib. alien. quest. 19. num. 85.* ubi plures allegat. Multò igitur magis id locum habebit in præscriptione immemoriali, de qua

supra actum est: & quæ non solum in tacita, sed nec in expressa alienationis prohibitionem comprehenditur. Tusch. *liter. T. conclus. 40. num. 39. & 88.* quia habens possessionem immemorialem, potest allegare quemcumque meliorem titulum. Gratian. *discept. 871. num. 19.* Rot. *decis. 677. num. 4. & decis. 111. num. 4.*

part. 1. recent. Vbi ampliatur hoc procedere in iis etiam, quæ supremo Principi reservata sunt: quia in his præsumitur Principis licentia, seu concessio, ex lapsu tanti temporis: veluti si agatur de Regalibus, vectigalibus, de jure creandi Notarios, vel monetam

fabricandi. Peregr. *de iur. fisco. lib. 6 tit. 8. num. 14. & sequentibus.* Etiam si agatur contra Fiscum Romanæ Ecclesiæ. Peregr. *ibidem, n. 42.* Gratian. *d. cap. 871. num. 36.* Ius superioritatis & obedientie impræscriptibile esse non negamus; sed alia jura Principis præscriptioni subjacere contendimus: ut de mero & mixto imperio tradit Peregr. *de iur. fisco. lib. 1. tit. 2. num. 64. & sequentib.* Ergo in vim talis præscriptionis jus est Communitati quæsitum, ut prædia illa herbida vendere possit, & de illis, aut illorum fructibus ad libitum disponere. Vincent. *de Franch. decis. 197.*

Non obstat præterea si dicatur, ex Bulla in Cæna Domini, nullam unquam adversus Romanam Ecclesiam currere posse præscriptionem. Gratian. *discept. forens. c. 52. n. 6.* Quia Bulla in Cæna Domini publicari cepit tempore Martini V. circa annum Domini 1410. quo tempore jam erat finita præscriptio immemorialis Communitatis, quæ coeperat ab anno 1300. ut constabat ex actis, & ex antiquissimis testium depositionibus factis anno 1461. de cujus Bullæ initio testatur Iacob. de Grassis *in illius interpret. lib. 4. c. 18. n. 3.*

Causa verò de quo in d. *consil. 103.* Dom. Ludovic. Belli, est omninò diversus à casu proposito: quia ibi supponebatur pro fundamento, quod Dominus Archiepiscopus habet dominium directum universale totius territorii Novarum, quod non verificatur in casu proposito. Item non constabat quod Communitas à tempore immemoriali esset in possessione paludum, nec facta fuerat ulla transactio, prout in casu proposito: idcirco judicatum fuit in Vrbe in favorem Communitatis, & ita fuit executum pro Communitate Paternarum adversus Cameram.

CAPVT XXVI.

De immunitate Patri duodecim liberorum concessa, quomodo intelligatur, & in quibus casibus locum habeat.

SUMMARIUM.

- 1 Pater duodecim liberos legitimos habens, fruitur privilegio immunitatis: si pater sit Decurio, si non.
- 2 Immunitas Patri duodecim liberorum conceditur, tam quoad munera patrimonialia, quam mixta.
- 3 Immunitas non solum pro bonis quæsitis, sed etiam pro quærendis in futurum patri concedenda est ob numerum 12. liberorum.
- 4 Amplia ut procedat, etiam si talia bona iam essent descripta in catastro Communitatis.
- 5 Immunitas ob duodecim liberos comprehendit tam onera ordinaria, quam extraordinaria.
- 6 Immunitas ob 12. liberos comprehendit exemptionem ab oneribus, causâ belli, pestis, & aliis ob utilitatem publicam factis.
- 7 Favorabilior est exemptio qua à lege conceditur illâ, qua ex Principis rescripto datur.
- 8 Exemptio concessa ob numerum duodecim liberorum, non comprehendit onera iam imposita.
- 9 Quando peregrinatio generalis debitorum Communitatis facta fuit, exemptio postea superveniens ob numerum 12. liberorum non suffragatur quoad illa debita, etiam si duntaxat factum fuerit mepartimentam (ut loquuntur) generale, & nondum illius facta distributio.

10 Exemptio